

Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga

z dnia 29 marca 2019 r.

VI Ka 1111/18

Przewodniczący: Sędzia SO Remigiusz Pawłowski.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy po rozpoznaniu dnia 29 marca 2019 r. sprawy z oskarżenia prywatnego przeciwko:

P. P. synowi H. i D. ur. (...) w W. oskarżonego z art. 212 § 2 k.k. w zb. z art. 216 § 2 k.k. w zw. z art. 11 k.k. i P. K. córce M. i B. ur. (...) w W. oskarżonej z art. 216 § 2 k.k. na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę od wyroku Sądu Rejonowego w Legionowie z dnia 24 maja 2018 r. sygn. akt II K 851/16 zaskarżony wyrok uchyla i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. postępowanie w sprawie umarza; na podstawie art. 632 pkt 1 k.p.k. koszty procesu ponosi oskarżycielka prywatna, przy czym uznaje się je za uiszczone w całości w zryczałtowanej postaci.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 436 k.p.k., Sąd Okręgowy ograniczył rozpoznanie apelacji obrońcy do zasadniczego zarzutu, bowiem jego skuteczność powodowała bezprzedmiotowość pozostałych i pozwalała na wydanie orzeczenia. W rozpoznanym zakresie apelacja okazała się trafna, zaś wskazany w niej zarzut obligował do uchylecia wyroku i umorzenia postępowania, z uwagi na bezwzględną przyczynę odwoławczą, opisaną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

W niniejszej sprawie P. P. i P. K. stanęli pod zarzutem popełnienia występków z art. 212 § 2 k.k. w zb. z art. 216 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i 216 § 2 k.k., które polegały na pomawianiu I. P. o to, że posługuje się sfałszowanym certyfikatem fryzjerskim, oraz znieważaniu jej, poddając pod wątpliwość jej sprawność intelektualną oraz wskazując, iż trudni się ona prostytutką. Zdaniem prywatnego oskarżenia czyny te zostały popełnione w dniach 23 grudnia 2015 r. i 4 października 2016 r., za pośrednictwem portalu społecznościowego. Równoległe przed tym samym Sądem toczyło się później wszczęte postępowanie publicznoskargowe, gdzie w sprawie o sygnaturze II K 787/17 tym samym oskarżonym postawiono zarzut przestępstwa stalkingu, o jakim mowa w art. 190a § 1 k.k. Przedmiotem przestępstwa było między innymi umieszczanie na tym samym portalu społecznościowym obraźliwych komentarzy dotyczących pracy zawodowej I. P., jej stanu zdrowia i życia prywatnego. Oskarżeni czynu tego mieli dopuścić się wspólnie i w porozumieniu, w okresie od 15 grudnia 2015 r. do 11 marca 2017 r. Skazujący wyrok w tej sprawie zapadł w dniu 6 marca 2018 r., a w dniu 12 marca 2019 r. stał się prawomocny. Analiza powyższego zdaniem Sądu Okręgowego wskazuje, iż niewątpliwie zachodzi tożsamość wskazanych przestępstw w tym znaczeniu, że rozstrzygane w niniejszej sprawie przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego zawierają się w przestępstwie opisanym w art. 190a § 1 k.k. Stalking jest bowiem przestępstwem wieloczynowym, podobnym pod względem konstrukcji do przestępstwa znęcania się. Jak podnosi się w literaturze, "mogą to być zachowania zarówno legalne, jeśli oceniać je pojedynczo, polegające np. na wysyłaniu listów (tradycyjnych lub elektronicznych) i SMS-ów, telefonowaniu, nachodzeniu w różnych

miejscach, jak również nielegalne, wyrażające się np. w groźeniu, włamywaniu się do skrzynek na listy lub do mieszkania ofiary w celu pozostawienia wiadomości lub innych przedmiotów. Ze względu na charakter dobra chronionego podejmowane przez sprawcę czynności nie mogą przybrać postaci bezpośredniego zamachu fizycznego, tj. na zdrowie, życie lub nietykalność osobistą pokrzywdzonego lub jego osoby najbliższej. Mogą zawierać się natomiast w bezprawnym postępowaniu z rzeczą stanowiącą własność ofiary lub atakować jego cześć lub dobre imię (np. przez rozpowszechnianie nieprawdziwych i przykrych wiadomości)" (art. 190a k.k. red. Grześkowiak 2019 Wyd. 6/Hyps).

Konsekwencją tego stwierdzenia jest konieczność zbadania, czy zachodzi negatywna przesłanka prowadzenia postępowania, opisana w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., określana mianem powagi rzeczy osądzonej, co w razie odpowiedzi twierdzącej skutkować musi wydaniem wyroku uchylającego zaskarżone rozstrzygnięcie i umorzenie postępowania w niniejszej sprawie. Nie mogą bowiem funkcjonować w obiegu prawnym dwa wyroki, dotyczące tego samego zachowania, choćby nawet nie miały one takiego samego opisu, czy kwalifikacji prawnej. Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone postanowieniem z dnia 25 września 2015 r., gdzie stwierdzono, że "zakaz prowadzenia postępowania w postaci res iudicata zachodzi wówczas, gdy uprzednio zakończone zostało prawomocnie postępowanie co do tego samego czynu tej samej osoby, nowe zaś postępowanie pokrywa się z przedmiotem postępowania w sprawie już zakończonej, a także gdy jego przedmiot jest częścią przedmiotu osądzanego w sprawie już zakończonej. Natomiast przyjęcie odmiennej kwalifikacji prawnej czynu czy też różnice w opisie sposobu działania sprawcy nie otwierają możliwości ponownego postępowania. Nowe postępowanie nie jest także dopuszczalne w razie uprzedniego niepełnego rozpoznania sprawy. Powaga rzeczy osądzonej nie pozwala na ponowne postępowanie przeciwko tej samej osobie o ten sam przedmiot odpowiedzialności prawnej, innymi słowy - o ten sam czyn w znaczeniu prawnym. Zatem, o jedności czynu, jako jednego impulsu woli, decyduje zawartość czasowa i sytuacyjna, identyczność kręgu podmiotów oskarżonych o udział w zdarzeniu, a przede wszystkim realizacja tego samego zamiaru, choćby rozwój zdarzeń w trakcie zajścia, nie zawsze zależny od sprawców, dzielił zdarzenie na kilka zajść, z pozoru odrębnych" (III KK 140/15).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że zachodzi wyżej wymieniona przesłanka do umorzenia postępowania, bowiem przed prawomocnym zakończeniem rzeczonego postępowania zostało prawomocnie zakończone inne, którego przedmiot jest tożsamy w rozumieniu art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. Sąd Rejonowy miał świadomość wzajemnej zależności obu postępowań, lecz nie powstrzymał się od jej zakończenia, mimo ryzyka pojawienia się bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Z uzasadnienia wyroku wynika, iż omawiane zagadnienie było przedmiotem analizy, lecz wyciągnięte zostały nieprawidłowe wnioski. Sąd uznał, że sam fakt wcześniejszego wszczęcia postępowania w sprawie II K 851/16 przesądza zasadność kontynuowania tego postępowania. Pomijając fakt wydania nieprawomocnego orzeczenia w równoległej sprawie, co budziło przypuszczenie, że druga pod względem chronologii sprawa może, jako pierwsza zakończyć się prawomocnym wyrokiem, powstawał stan procesowy, gdy po części ten sam materiał dowodowy, dotyczący tych samych zdarzeń był oceniany przez dwa różne składy sędziowskie. W ocenie Sądu

Okręgowego nic nie stało na przeszkodzie objęcia sprawy II K 851/16 ściganiem z urzędu, w trybie art. 60 § 1 k.p.k. i połączenie obu spraw do wspólnego rozpoznania. Trudno bowiem przewidywać, by Prokurator kierując do sądu oskarżenie o czyn z art. 190a § 1 k.k., zawierający w sobie pomówienia i zniewagi, odmówił zastosowania tej instytucji.

Z powyższych względów, mając na uwadze prawomocne zakończenie postępowania w przedmiocie przestępstwa z art. 190a § 1 k.k., orzeczono jak na wstępie.